

Svédország

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.08.

Fertőzöttség állapota

Összes fertőzött száma 482 284 fertőzött (tesztel igazolt, a fertőzésen átesett és akut fertőzött), 9 262 fő halt meg. (2021. január 7-i adatok)

Járványhelyzet¹:

Svédországban decembertől tovább emelkedett a Covid-19 fertőzöttek és az intenzív ellátásra szorulóknak száma, de a fertőzöttek számához képest aránylag kevés halálesetet rögzítettek, január elejére némi lassulás tapasztalható mindhárom mutatóban. Az utóbbi 14 napban 815 megbetegedés jutott 100 000 lakosra. Az országban megjelent az egyesült királyságbeli vírusmutáció. UK viszonylatban január 1-jével feloldották a repülési tilalmat, de egyes kivételekkel továbbra is beutazási tilalom van érvényben Dániából és Nagy-Britanniából. Hasonlóan a többi EU-tagállamhoz, 2020. december 27-én Svédország is megkezdte az oltásokat a Pfizer-Biontech vakcinával, eddig mintegy 90 000 adag vakcina érkezett. A kórházi kapacitások egyes régiókban beteltek, országosan 18% szabad kapacitás van. A túlterhelt régiókban az időseket és alapbetegséggel rendelkezőket prioritizáló oltási sorrendet módosítva előrevehetik az intenzív osztályon dolgozókat.

Korlátozások

Lakossági korlátozások (jelenleg a korlátozásokat erősítik):

- Svédországban nincs kiutazási tilalom, azonban ajánlások 2020. március 14-től vannak. A svéd külügyminisztérium 2020. december 16-ig meghosszabbította utazási tanácsainak érvényességét, amely szerint az EU/EGT/UK/Schengen térségen belül Észtországba, Írországba és Lettországba nem ajánlja az utazást. Az EU/EGT/UK/Schengen térségen kívüli országokba, 2021. január 31-ig nem ajánlja az utazást a feltétlenül szükséges utakon kívül. Az ajánlásoktól való eltérés nem jár szankcióval.
- 2020. december 22-től 2021. január 21-ig beutazási tilalom van érvényben a Dániából és Nagy-Britanniából Svédországba utazókkal szemben, a svéd állampolgárok, a Svédországban tartózkodási engedéllyel rendelkezők vagy ott dolgozó személyek, a sürgős családi okból beutazók, a szállítmányozási szektorban dolgozókat és diplomatákat, Dánia esetében továbbá a Bornholm dán szigeten élők, vagy itt egészségügyi szállítást/munkát végző személyek kivételével. Más országból (így Magyarországról) érkező EU/EGT állampolgárokra nincs érvényben beutazási korlátozás, de a Dánián keresztül tranzitálókat nem engedik be, ha nem rendelkeznek svéd tartózkodási engedéllyel.
- A **nem EU állampolgárokra a beutazási tilalmat** (EU ajánlással összhangban) 2021. március 31-ig meghosszabbították, kivéve: Ausztrália, Dél-Korea, Japán, Ruanda,

¹ Forrás: ECDC, svéd Népegészségügyi Hatóság

Szingapúr, Thaiföld, Új-Zéland, Uruguay, valamint fontos indokból beutazók, illetve a nemzetközi sportversenyre résztvevők.

- 2020. október 29-től az eddigi legszigorúbb járványügyi ajánlások (!) léptek életbe: kerülni kell a fizikai érintkezést a nem egy háztartásban élőkkel; az üzletekben, bevásárlóközpontokban, múzeumokban, uszodákban, edzőtermekben tartózkodást; a találkozók, rendezvények, koncertek, beltéri programok, sportesemények való részvételt. A munkáltatóktól kéri az otthoni munkavégzés biztosítását. A központi közigazgatásban (minisztériumokban, hivatalokban) a munkatársak 2/3-a otthonról dolgozik, digitális meeting policy-t vezettek be. A svéd Parlament 55 képviselő részvételével szavaz (a 349-ből), a bizottságok is csökkentett létszámmal működnek.
- 2020. november 24-től a nyilvános helyeken való gyülekezést 8 főben korlátozzák. Éttermekben csak ültetett vendégeket lehet kiszolgálni. Egy asztalnál 8 fő helyett 2020. december 24-től legfeljebb csak 4 fő ülhet.
- A nem nélkülözhetetlen állami intézmények, hivatalok 2021. január 24-ig országszerte bezártak. Ide tartoznak egyebek mellett a múzeumok, fürdőhelyek, sportsarnokok.
- A boltok, bevásárlóközpontok és konditermek esetében kéri a létszámp plafon bevezetését az adott helyiség és a működési mód figyelembevételével, de a jelen szabályok szerint a kormány semmilyen kötelező szabályt, vagy jogkövetkezményt nem tud ehhez a kéréshez rendelni.
- Az óvodák és az általános iskolák működnek, fertőzés esetén lokális lezárások vannak, lehetővé teszik az iskolaigazgatóknak, hogy az általános iskolák felső tagozataiban szükség szerint távoktatást vezessenek be.
- A középiskolák 2020. december 7-től 2021. január 24-ig távoktatásra álltak át. A felsőoktatási intézmények egy része is digitális oktatást nyújt. 2020. december 14-től Stockholm régióban az iskolák felső tagozattól digitális oktatásra álltak át.

Gazdasági korlátozások:

- Gazdasági korlátozások nincsenek érvényben. Egyes cégek, üzletek önként döntöttek a termelés, vagy a nyitvatartási idő csökkentéséről a munkavállalók egészségének biztonsága, a csökkenő forgalom/megrendelések vagy a beszállítói láncban tapasztalható fennakadások miatt. Az ajánlások egyike, hogy az emberek ne töltsék az időt az üzletekben, plázákban.
- A 8 fős korlátozások miatt minden kulturális rendezvényt leállítottak, ami a kulturális szektor teljes működését felfüggesztette.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

2020. december 24-től 20 óra után a vendéglátóhelyek nem szolgálhatnak fel alkoholt és 22.30-ig be kell zárniuk.

Logisztika és szállítványozás állapota

Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítványozás:

- Svédországban nincs **közúti és vasúti** szállítványozási korlátozás.

- 2020 novemberében a Swedavia 10 repülőterén átlagosan mintegy 87%-os csökkenésről beszélhetünk a tavalyi novemberi adatokhoz képest. 2019. évben 3 001 000 utas helyett 2020-ban 386 000 utas utazott a novemberi hónapban. A nemzetközi utasok száma 88%-kal csökkent, 1 922 000 főről 386 000 főre.
- A **tengeri fuvarozás** (betartva a svéd Közegészségügyi Hatóság és kormány ajánlásait, szigorításait) zavartalanul működik.

Gazdasági kilátások

A svéd Központi Statisztikai Hivatal (SCB) adatai alapján 2020. Q3-ban 4,3%-kal nőtt a svéd GDP az előző negyedéves adatokhoz képest. A kormányzat 2020-ra 4,6%-os GDP csökkenéssel számol, 2021-ben pedig 4,1%-os növekedést prognosztizál. A prognózis szerint az államadósság a GDP arányában a 2020-as 35,2%-os szintről idén 42,6%-ra emelkedik, 2020-tól azonban kisebb mértékű csökkenés indul meg.

A fontosabb gazdasági mutatók 2020. szeptemberi prognózis	2019	2020	2021	2022	2023
GDP %-os változása naptár szerint kiigazítva	1,2	-4,6	4,1	3,8	2,9
Államháztartás nettó egyenlege a GDP %-ban	0,3	-5,5	-3,5	-1,6	0,3
Foglalkoztatási ráta 20-64 év közötti népesség %-ban	82,1	80,2	80,1	81,7	82,8
Foglalkoztatottak számának %-os változása, 15-74 év közötti népesség	0,7	-2,1	0,3	2,4	1,7
Munkanélküliség a 15-74 év közötti aktív népesség %-ban	6,8	9	9,5	8,1	7,1
Államadósság a GDP% -ban	35,2	42,6	42,3	41,4	39,5

Munkanélküliségi és foglalkoztatottsági adatok:

- A munkanélküliség 2020. Q3 adatok szerint 8,9% volt. A kormány várakozásai alapján 2020-ban 9%-os, míg 2021-ben 9,5%-os lehet a munkanélküliség.
- A 15-74 évesek kategóriájában a teljes munkanélküliségi ráta Q1-hez képest 1,8 százalékponttal nőtt. Így jelenleg a 15-74 korú svéd lakosságból 494 000 fő (8,9%) munkanélküli.
- A 15-24 éves fiatalok körében a munkanélküliség Q3-ban Q1-hez képest 5,5 százalékponttal nőtt elérve a 25,5%-ot. Ennek megfelelően jelenleg 152 000 fiatal fő munkanélküli Svédországban.
- A 15-74 éves foglalkoztatottak száma, az előző év azonos időszakához képest 76 000 fővel kevesebb, 5 062 000 fő volt 2020 Q3-ban (szezonálisan nem kiigazított adatok szerint). A foglalkoztatott nők száma 2 381 000 fő, a foglalkoztatott férfiaké 2 681 000 volt, a foglalkoztatási ráta 67,1% volt (nők 64,3%, férfiak 69,9%). A 15-24 éves fiatalok

körében a foglalkoztatottak száma 447 000 fő volt, a foglalkoztatási ráta pedig 38,8% volt.

Gazdasági mutatók és folyamatok:

- A svéd termelési érték index 1,3%-kal emelkedett 2020. októberében a szeptemberi adatokhoz képest. 2019 hasonló adataihoz viszonyítva ez az érték 1,7%-os csökkenést jelent. Az ipari szektor termelési indexe 0,4%-kal csökkent, a szolgáltatások termelési értékindexe pedig 2,6%-kal csökkent az előző hónaphoz képest.
- 2020. októberében a svéd import 12,4%-kal, míg az export 6,5%-kal csökkent a 2019. októberi adatokhoz képest.
- Az áruexport 2020 októberében 128,1 Mrd SEK (12,5 Mrd EUR)(*2019-es szeptemberi adatokhoz képest 6%-os csökkenés*), az áruimport pedig 123,4 Mrd SEK (12 Mrd EUR) (*2019-es szeptemberi adatokhoz képest 12%-os csökkenés*) volt. Ez 4,7 Mrd SEK (457 M EUR) pozitív külkereskedelmi egyenleget eredményezett.
- Az ipari megrendelések 2020 októberében 1,3 %-kal nőttek szeptemberhez képest. A tavalyi év azonos időszakához képest szeptemberhez a megrendelések száma szintén 1,3%-os növekedést mutat. A svédországi megrendelések 2%-kal, míg a külföldi megrendelések 3,4%-kal nőttek.
- Az inflációs ráta a CPIF (fix kamatozású fogyasztói árindex) szerint nem változott a szeptemberi adataihoz képest, így 2020 októberében a inflációs ráta a CPIF szerint 0,3%.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

A koronavírusjárvánnyal kapcsolatosan 2020 folyamán bejelentett kormányzati költségvetési (helyi és megyei önkormányzatok, valamint a járványügyi hatóságok többletköltséginek fedezése) és gazdaságélénkítési intézkedések teljes összege meghaladja a 200 Mrd SEK (20 Mrd EUR).

Svéd Pénzügyminisztérium a 2021-es költségvetési tervezetében 2021-re további 105 Mrd SEK (10 Mrd EUR) értékű új intézkedéshez kapcsolódó kiadással számol a Covid-19 által sújtott gazdaság stimulálása és a munkahelyteremtő beruházásokra érdekében. Jelenleg a szakmai egyeztetés folyik a szeptemberben benyújtott költségvetési tervezetről. Parlamenti döntés decemberben várható.

Már bejelentett költségvetési intézkedések

A svéd kormány számos intézkedéssel támogatta a svéd vállalatokat és munkavállalókat a koronavírus ideje alatt, amit a svéd parlament a költségvetési módosító jogszabályokban hagyott jóvá.

A munka világával kapcsolatos intézkedések, terhek csökkentés:

- A 20, 40 és 60%-os munkaidő csökkenés esetén alkalmazhatóak a rövidített munkaidős támogatások (43 Mrd SEK (4,17 Mrd EUR)). Jelenleg, a csökkentett munkaidős támogatások jelenleg legfeljebb kilenc egymást követő hónapra nyújthatók. A kormány ezt a határidőt ideiglenesen törölte a 2021. június 30-ig. A gyakorlatban ez azt jelenti,

hogyan a 2020-ban nyújtott csökkentett kilenc hónapos munkaidős támogatások további hét hónappal, de legfeljebb 2021. június 30-ig meghosszabbíthatók. A 2021. június 30-ig tartó időszakban a támogatás mértéke 75% lesz 2021. januárban, februárban és márciusban, ami megegyezik a jelenlegi támogatás idejének értékével. 2021. április, május és június folyamán a támogatás mértéke 50 % lesz. A támogatást 2021. június 30-ig vehető igénybe.

- A megbetegedett alkalmazott után fizetett táppénzt a munkavállaló visszamenőlegesen visszaigényelheti. A munkavállalók 2020. április 7-től igényelhetik a kártérítést a Svéd Társadalombiztosítási Ügynökség honlapján (Försäkringskassan).
- Az állam megelőző táppénzt nyújt azoknak a rizikócsoporthoz tartozóknak és családtagjaiknak, akiknél a távmunka nem megoldható. (6 Mrd SEK – 580 M EUR). Ez azt jelenti, hogy betegség nélkül is táppénzre mehetnek, hogy a fertőzést elkerüljék maximum 90 napig (a munkavállaló legfeljebb napi 804 SEK (78, 73 EUR) kaphat).
- Öt éves időszak alatt a vállalkozási tevékenység, a korábban megengedett egyszeri alkalommal ellentétben, most többször is szüneteltethető. Ez a változás mind azokra vonatkozik, akiknek vállalkozása inaktív volt az elmúlt öt évben, mind azokra, akiknek a jövőben esetleg szüneteltetniük kell üzleti tevékenységüket. Az üzleti tevékenység szüneteltetése 2021. december 31-ig lehetséges. A tevékenység szüneteltetése alatt megengedett a webhely vagy a közösségi média korlátozott mértékű frissítése, illetve korlátozott ügyfél- vagy szállítói kapcsolattartás.

Likviditási és hitelgarancia-intézkedések

- Állami hitelgarancia, ún. cégklinikák („företagsakut”) felállításának, amely szerint az állam vállalja, hogy az adott hitel 70%-ig garanciát nyújt a bankok számára a vállalkozásnak nyújtott hitel után (100 Mrd SEK (10 Mrd EUR)). A vállalatok 2020. december 31-ig élhetnek az állami hitelgarancia lehetőségével.
- A Svéd Exporthitel Ügynökség 200 Mrd SEK (20 Mrd EUR) keretösszegeből támogat olyan exportáló cégeket, amelyek éves forgalma meghaladja a 200 M SEK-t (20 M EUR).
- Az egyéni vállalkozók számára bevétel kiesési támogatás igénylésére van lehetőség 2021. január 31-ig. A támogatást a 2020. március-július közötti csökkent értékesítések alapján igényelhetik olyan egyéni kereskedők, akiknek forgalma 2019-ben meghaladta a 200 000 SEK-et (19 475 EUR). A támogatásra való jogosultság megköveteli, hogy a támogatási időszakban a nettó árbevétel március- áprilisi időszakban több mint 70%-kal, a májusban 60%-kal, június-július időszakban több mint 50%-kal kevesebb a 2019-es azonos időszak nettó árbevételéhez képest. Az igényelhető támogatás összege a forgalomvesztés 75%-a lehet, de legfeljebb 120 000 SEK (11 685 EUR) összeg.

Közteher- és járulékfizetési kötelezettségek halasztása, könnyítése

- Az egyéni vállalkozók és kereskedelmi társaságok megváltoztathatják az előzetes adóbevallásukat maximum az év pénzügyi lezárása utáni hatodik hónapig. A adóbevallás megváltoztatása lehetőséget teremt a következő hónapokban fizetendő

adók csökkentésére és a január és februári hónapokban befizetett adók visszaigénylésére.

- A korlátolt felelősségű társaságok esetében az adott pénzügyi évben befizetett hónapok adót lehet visszaigényelni (nem csak a januári és februárit).
- 28,97 %-os helyett 10,21%-os társadalombiztosítási hozzájárulás kell fizetniük azon vállalatoknak 2020 hátralévő részében, akiknek maximum 100 000 SEK bevétele van. A maximális 100 000 SEK (9760 EUR) összegű bevétel esetén a társadalombiztosítási hozzájárulás 10% lehet.
- Az egyéni vállalkozók és kereskedelmi társaságok esetében a 2020-as jövedelemadó visszatérítés keretében a 2019-es év adóköteles nyereségének 100%-a visszaigényelhető, de maximum 1 M SEK (97 600 EUR).
- 1 éves halasztási lehetőség az adó és közterhek befizetése alól (max. 315 Mrd SEK (29,5 Mrd EUR), amelyet további egy évvel lehet még meghosszabbítani, akik halasztási kérelmét már jóváhagyta a svéd adóhivatal;
- 2020. június 1-től átmeneti adómentességek kapnak azon személyek, akik munkahelyükön ingyenes parkolási lehetőséggel rendelkeznek. Az adómentesség 2020. december 31-ig van érvényben.
- A maximum 1000 SEK értékű ajándékok adómentesen adhatók a munkavállalóknak 2020. július 1- 2020. december 31. időszakban.

Egyes ágazatok megsegítésére vonatkozó intézkedések:

Légiközlekedési szektor

- Svédországban legalább 2020. január 1-je óta repülési engedéllyel rendelkező légitársaságok támogatását célzó 5 Mrd SEK (455 M EUR) összegű hitelgarancia-csomag mintegy 20, alapvetően menetrendszerinti légitársaságokat üzemeltető társaságot érint.
- A részben svéd állami tulajdonban lévő SAS skandináv légitársaságnak szánt 137 M EUR újra töltendő hitelkeret. (Az SAS 3,3 Mrd SEK (0,31 Mrd EUR) értékű újra töltendő hitelkeretben állapodott meg északi bankokkal, a svéd és a dán kormány összesen 90%-os hitelgaranciát vállalt.)
- 11 Mrd SEK (1 Mrd EUR) értékű közös dán-svéd feltőkésítési támogatás az SAS-nak, ennek a Svédországra eső része 5 Mrd SEK (486 M EUR).

Hajózási szektor

- 100 M SEK (9,5 M EUR) összegű kompenzációs keret az utasszállító kompkat üzemeltető svéd vállalatok koronavírussal összefüggő veszteségeinek ellentételezésre.

Kulturális, sport, média szektor

- A koronavírus-járvány következtében, a 2020. március 12.- május 31. között tervezett, elhalasztott vagy elmaradt rendezvényekkel összefüggésben elszenvedett bevételkiesést szenvedő, kulturális szférában tevékenykedő cégek részére 420 M SEK (38 M EUR) összegű támogatási csomag került bevezetésre. A bevételkiesés 75%-ára 1 M SEK (90,6 ezer EUR) összeghatárig, ezen összeghatár felett pedig a kiesett bevétel 50%-ig, legfeljebb 10 M SEK (0,91 M EUR) összértékben lehetett igényelni. A csomagot 2020. októberben 600 M SEK-kel (57 M EUR) egészítették ki a 2020. június 1.- szeptember

30. időszakra. Az állam által fenntartott kulturális intézmények bevételecsökkenésének pótlására a kormány további 319 M SEK (30 M EUR) támogatást javasol ezen intézmények számára (parlament jóváhagyására vár).

- A sportegyesületek, speciális sportági szövetségek megsegítésére 1 Mrd SEK (100 millió EUR) támogatási csomag áll rendelkezésre. A pályázat második és egyben utolsó körében 2020. január 15-26. között lehet pályázatot benyújtani.
- A média szektornak a csökkenő reklámbevételek pótlására, a sajtó függetlenségének biztosítására nyújtott támogatás 200 M SEK (18,75 M EUR) értékben. Ezen felül a közmédiának további 500 M SEK (47 M EUR) támogatást nyújt a kormány a közérdekű tájékoztatási szolgáltatások, hírek és a minőségi újságírás biztosítására.

Önkormányzatok támogatása

- A helyi és a megyei önkormányzatok járványügyi többletköltségeinek megtérítését (betegellátás, az egészségügyi túlmunkája, a laborvizsgálatok, a betegek kapcsolatai felkutatása), a svéd parlament 3 Mrd SEK-kel (280 M EUR) támogatja.
- Az idősgondozás és egészségügyi dolgozók továbbképzése érdekében (10 ezer fő ápolóvá és egészségügyi segédszemélyzetté való átképzésének költségét átvállalva) a kormány további 2 Mrd SEK (188 M EUR) támogatást nyújt a régióknak.
- 20 Mrd SEK (1,82 Mrd EUR) többlettámogatást javasolt a kormány a helyi és megyei önkormányzatok számára általános támogatás formájában, melyből 5 Mrd SEK-et szavazott meg eddig a parlament. (ez azonban nem címzett támogatás, ezért nem csak a védekezésre fordítható)
- A kormány a svédországi tömegközlekedés támogatására, a bevételkiesés pótlására összesen 3 Mrd SEK-et (280 M EUR) fordít.

Monetáris intézkedések

A Svéd Nemzeti Bank 500 Mrd SEK (45,7 Mrd EUR) jegybanki hitelkeretet biztosít (0%-os kamattal) a kereskedelmi bankok számára a vállalatok likviditásának segítése érdekében.

A Svéd Nemzeti Bank által bejelentett további intézkedések:

- Hitelképesség növelése érdekében, egyrészt értékpapírokat (*államkötvények, kincstárjegyek, fedezett, vállalati és önkormányzati kötvények*) vásárol 700 Mrd SEK (68 Mrd EUR) értékben 2021. december 31-ig. Másrészt, pedig fedezet ellenében amerikai dollárban nyújtott kölcsönt kínál a bankok számára 60 Mrd USD (50 Mrd EUR) értékig.
- Csökkenti a kereskedelmi bankok egynapos jegybanki betétének (O/N) kamatlábát 0,75-ről 0,1 százalékpontra. Az alapkamat változatlanul nulla marad.
- Lehetőséget ad a bankoknak, hogy hetente korlátlan mértékű pénzt kölcsönözzenek három hónapos futamidőre, biztosíték fejében. Emellett a svéd Jegybank bővíti a kereskedelmi bankok által biztosítékként felhasználható fedezet körét, elősegítve ezzel, hogy minél több hitelezhető pénz kerüljön a rendszerbe.

- A Riksbank lehetőséget nyújt a Finansinspektionen (a pénzügyi piacot felügyelő svéd kormányzati ügynökség) felügyelete alatt álló svéd hitelintézeteknek arra, hogy ideiglenes monetáris politikai partnereivé váljanak a Riksbanknak.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

A koronavírus ideje alatt megnövekedett a svéd élelmiszeripari kereslet.

- A válság ráirányította a figyelmet a svéd mezőgazdaság önellátó képességének hiányára. Ugyan nincsen élelmiszer-hiány, de egy elhúzódó válság azonban rosszul érintheti az élelmiszer ellátást. A távoli import helyett előtérbe kerülhetnek a földrajzilag közelebb lévő importországok.

Beszállító láncok zökkenőmentes működésének biztosítása.

- A koronavírus járvány során több cég a beszállítói lánc működésének akadozása miatt kényszerült leállásra, termelésének csökkentésére. Ez több ágazatban (járműipar, gépipar, elektronika) felvetette a beszállítói lánc átstrukturálásának, a termelés közelebb hozásának kérdését. Ebbe az irányba hat az is, hogy a cégek számára cél a beszállítói láncból származó szén-dioxid kibocsátás csökkentése. Ugyanakkor kérdéses, hogy a visszaeső kereslet mellett mennyire fognak új beszállítók után nézni a cégek.

Online B2B-k szervezésére nyitott ágazatok:

- Jelenleg nincsenek

Elérhető nemzetközi tenderek:

- <https://www.boverket.se/en/start/building-in-sweden/contractor/find-projects/>
- <https://www.avropa.se/Upphandlingar/>
- <https://ted.europa.eu/TED/search/searchResult.do>